

Byskriverstræde 4 - Husets beboere i 1700- og 1800-tallet

Gennem 1700- og 1800-tallet har der været to selvstændige ejerskaber på adressen Byskriverstræde 4, markeret med matrikelnumrene 280 mod øst og 281 mod vest.

Matrikel nr. 281

Den første beboer på nr. 281, som det er muligt at finde tilbage til, er matros *Jens Andersen Ostindiensfarer*, som i 1736 giftede sig med *Leisbeth Nielsdatter*.

Det vides ikke, hvor Jens stammede fra. Om han i sine ungdomsdage havde været omkring Ostindien, eller om han var i familie med den *Anders Henrichsen Ostindienfarer*, som i 1711 døde af pest, er ikke til at sige.

Leisbeth var datter af *Niels Jensen* fra Ullerup, gift med *Diver Fridericsdatter*, og var vistnok opvokset i Store Magleby. Leisbeth fødte en datter og en søn, som blev voksne. Hun døde i 1752, og et par måneder efter giftede Jens sig med *Lucie Nielsdatter*.

Jens var en befaren matros. I 1743 blev han udkommanderet på orlogsskibet "Elephanten" og benævntes da kvartermester (underofficer i søværnets matroskorps).

På det tidspunkt var det ved at trække op til krig med Sverige på grund af en strid om, hvem der skulle være tronfølger her. Christian den 6. forberedte en landgang i Skåne, hvorfor der var store indkaldelser til orlogsflåden – 100 fra Dragør.

Men hen på efteråret drev krigsfaren over, og de blev alle hjemsendt. I 1749 var han med den eskadre, der ledsagede Frederik den 5. på hans rejse til Norge.

Lucie Nielsdatter fødte to børn, der ikke nåede ud over småbørnsalderen. *Jens Andersen* døde i 1758, hvorefter Lucie giftede sig i 1760 med matrosen *Tønnes Theisen* med tilnavnet Flinck. Han stammede fra Blegerstræde 2 og var søn af matros *Theis Jacobsen Flinck*.

De fik en datter, *Diver*, opkaldt efter sin farmor. Hun forblev ugift og ernærede sig ved vævning.

I 1787 var hun vævepige hos lodsens *Pieter Henrichsen Strømberg* i Stettinstræde 11.

Tønnes var matros, men sørullen oplyser, at han er "frigivet af kongens tjeneste, formedelst han ej er rigtig i hovedet". I sine sidste år ernærede han sig som vægter. Han døde i 1778 og Lucie i 1782.

Den næste familie, der flyttede ind, var matros *Peder Nielsen Busk* og hustru *Marchen Rasmus Pynt*. De var blevet gift i 1770 og havde tidligere boet henne omkring Vartovslængen. Peder og Marchen havde begge trådt deres børnesko i Strandstræde. De fik syv børn, hvoraf døden tog de tre, mens fire nåede frem til et bryllup. Peder døde i 1789, mens Marchen levede til 1810.

Huset var da solgt til naboen, skipper *Henrich Henrichsen Palm*, i Byskriverstræde 6/Søgade 2, som

formodentlig efter Marchens død lod det rive ned. Hustomten lod han ligge ubebygget. Måske har han brugt den som haveareal. Det var først i 1878, der igen blev bygget på grunden.

Det var ejeren af Søgade 2, Bent Mortensen, der her opførte den nuværende bygning, indrettet til butik og beboelse. Her har den mortensenske familie i tre generationer drevet købmandshandel.

Matrikel nr. 280

I den østlige bygning, matrikel nr. 280, må det midt i 1700-tallet være matros *Søren Christensen* og hustru *Dorthe Nielsdatter*, der boede her. Det var et hus på fem fag.

Dorthe, der var født 1709, var datter af en bytjener *Niels Pedersen* og var i 1731 blevet gift med matrosen *Mads Hansen*, med hvem hun fik en søn *Peder*.

Mads døde allerede i 1734, og i 1736 giftede hun sig med *Søren Christensen*, der stammede fra Aalborg. Om det var *Søren Christensen*, *Mads Hansen* eller *Niels Pedersen*, der har ladet huset opføre, kan ikke afgøres.

Ifølge sørullen var *Søren* mådelig høj med sort hår. Han var udkommanderet en enkelt gang, men han nåede aldrig længere i matros-graderne end til at være halvbefaren. Formentlig har han det meste af tiden sejlet med de lokale brændeslæbere.

Søren og *Dorthe* fik kun sønnen *Mads*, der døde på fregatten "Møen"s skæbnesvangre togt til Vestindien i 1759. Det oplevede *Dorthe* dog ikke, idet hun var død i 1757. *Dorthe*s søn af 1. ægteskab, *Peder Madsen*, blev gift og bosat på Fogdens Plads 12.

I 1760 giftede *Søren* sig igen. Det var med *Sads Crilles Pedersen Gudmand*, som stammede fra Magstræde 5. Men det blev et kort ægteskab, så i 1763 hjemførte *Søren* en ny brud, *Karen Hansdatter*, som ikke var her fra sognet.

Søren døde i 1779, mens *Karen* levede til 1792.

De næste beboere, der flyttede ind engang i 1780'erne, var et ægtepar uden børn – *Jan Simonsen* og *Gerdte Niels Kromann*. Hun var født på Strandlinien 57, var krøbling og havde tidligere været gift med rebslager *Johan Lobin*.

Han stammede fra Strandstræde 15 og blev i 1787 betegnet som en fattig sømand. Da han døde i 1815, var han bytjener. Men *Jan* og *Gerdte* boede her ikke ret længe. På et tidspunkt omkring 1800 flyttede de til Fogdens Plads 6, hvor de indlogerede sig hos en enke.

Næste beboere blev styrmand *Pieter Olsen Broder* og hustru *Kirsten Peder Gundersen*. Han stammede fra Bymandsgade 24 og hun fra Bymandsgade 30. De fik fire børn – *Anne*, *Peder*, *Ole* og *Sidse*. *Kirsten* døde allerede i 1815, men *Pieter* giftede sig ikke igen. Han blev boende i huset sammen med sine døtre.

Måske var det de sløje tider for den dragørske skibsfart, der fik Pieter til at forlade søfartslivet til fordel for det gamle familieerhverv – blegeriet. Det havde hans morfar og mor samt hans søster og svoger praktiseret. I 1834 blev han benævnt som bleger, men ved sin død i 1843 blev han tituleret som skipper.

Det blev datteren Anne, gift med styrmand *Jan Gerdtzen Bacher*, der overtog huset. Jan fungerede også som byskriver. Måske var det en bibeskæftigelse eller en retrætepost.

Pieter Olsen Broders efterslægt beboede huset til begyndelsen af 1900-tallet, hvor det blev erhvervet af købmand Albert Bendt Mortensen fra Søgade 2. Han drev på daværende tidspunkt købmandshandel i forhuset, Matrikelnr. 281, og de to huse blev herefter lagt sammen med den fælles adresse Byskriverstræde 4.